



Državni izpitni center



M 2 5 1 1 0 3 1 4

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 29. maj 2025

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 2

Razčlemba izhodiščnega besedila

Splošna navodila

Polovičnih točk ni.

Kandidat dobi točko za jezik samo, če so vsi odgovori v nalogi **vsebinsko** in **jezikovno** pravilni. Vsebinsko napačen in jezikovno pravilen odgovor je 0 točk. Če točkovanje v posamezni nalogi ni posebej razčlenjeno (1 + 1 ...), velja pravilo »vse ali nič«. Neupoštevanje navodil (npr. obkrožitev večjega števila odgovorov od predpisanega) se točkuje z 0 točkami.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
1.	3	♦ bralcem revije Mladina/Mladine/spletne strani www.mladina.si 14 ♦ Matejem Metercem (in) Gregorjem Kocijančičem raziskovalni ♦ intervju tematski <i>Po smislu, npr.:</i> nas zanimajo novi, zanimivi podatki o temi/o pregovorih/o temi sprašujejo poznavalca/saj nas ne zanima oseba, ampak področje njenega delovanja		1 točka za 4 jezikovno pravilne rešitve, 2 točki za 6 jezikovno pravilnih rešitev, 3 točke za 8 jezikovno pravilnih rešitev. Pojasnilo upoštevamo, če je podčrtana rešitev <i>tematski</i> .

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
2.	3	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ Pregovori pričajo tudi o današnjem duhu časa, saj še danes nastajajo novi pregovori v leposlovju/saj jih črpamo iz reklamnih sloganov/glasbe/filmov/računalniških iger .../saj nastajajo tudi antipregovori, ki posredujejo novo (pregovorno) sporočilo/saj se stari pregovori ohranjajo, ker vsebujejo splošno, v vseh časih veljavno/aktualno/primerno sporočilo ...		2 točki za vsebinsko ustrezen odgovor, 1 točka za jezikovno pravilnost večstavčne povedi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
3.	3	Po smislu, npr.: ♦ pregovori so <u>splošni</u>, govorec jih lahko uporabi v množici situaciji; ♦ pregovori so v zavesti govorcev shranjeni kot <u>ustaljene izjave</u>/izražajo <u>kolektivno mnenje</u>, govorniki se za pregovore <u>pogosto skrivajo</u> (v smislu, tega si nisem izmislil sam); ♦ pregovore lahko <u>prenovimo</u> tako, da z njimi <u>posredujemo novo</u> (šaljivo, satirično, posmehljivo) <u>sporočilo</u>/pregovore lahko humorno, satirično, posmehljivo prenovimo.		1 + 1 + 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
4.1.	2	Po smislu, npr.: ♦ pregovori nazorno ponazorijo/podkrepijo/prikažejo temo/podtome izhodiščnega besedila/služijo kot zgledi/primeri pri intervjuvančevi razlagi		
4.2.	4	♦ komentar ♦ reportaža Po smislu, npr.: ♦ Za komentar/reportažo/publicistična/medijska besedila je raba pregovorov značilna, saj prispevajo k živosti/avtentičnosti/saj se v njih razkriva sporočevalec/saj so ta besedila subjektivna ...		1 točka za dve pravilni rešitvi.
Skupaj	6			2 točki za vsebinsko ustrezen odgovor, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi, če je vsaj ena podčrtana rešitev pravilna.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
5.1.	1	♦ velika količina/množina		
5.2.	2	♦ večpomenka ♦ sredinskem ♦ 1. ženski sklanjavi ♦ frazeološko gnezdo		1 točka za dve pravilni rešitvi.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
6.	2	♦ plitjiaga ♦ prirastlek		1 + 1 (Vsaka napačna obkrožitev izniči eno pravilno, do 0 točk.)

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
7.1	2	♦ [t] ♦ [g] ♦ [p] ♦ [s]		1 točka za dve pravilni rešitvi.
7.2.	3	Po smislu, npr.: ♦ ko <u>zveneči</u> nezvočnik stoji pred <u>nezvenečim</u> nezvočnikom, v izgovoru postane nezveneč/nezvočniki se zaradi <u>glasovnega okolja</u> izgovarjajo drugače, kot jih zapišemo ♦ prilikovanje/asimilacija/premena po zvenečnosti		2 točki za pomensko ustrezno razlago.
Skupaj	5			1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
8.1.	2	♦ vejico, oklepaj		1 + 1
8.2.	2	♦ Z obema možnostma sem bil zadovoljen.		1 točka za pravilno obliko besede v orodniku dvojine, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
8.3.	2	Posebnost podaljševanje osnove z -j- izpad polglasnika	Samostalni ♦ Gregorju ♦ raziskovalci	1 + 1
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
9.1.	2	♦ opisno, prislovom		1 + 1
9.2.	3	♦ presenetljivejšega ♦ najzanimivejši		1 + 1
		♦ med pridevnike/v pridevniško besedo		1
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
10.1.	2	♦ A ♦ D ♦ Č ♦ C		1 točka za dve pravilni rešitvi.
10.2.	2	♦ Če bi <u>proučevali</u> pregovore, bi spoznavali kulturno pestrost dežel./Rad bi <u>proučeval</u> pregovore.		1 točka za pravilno tvorbo glagolskega naklona, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
10.3.	3	♦ Mateju Metercu ni treba <u>proučevati</u> pregovorov, rekov in verovanj.		2 točki za pravilno zanikanje povedi, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	7			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
11.1.	5	♦ Med študijem slovaškega in ruskega jezika s književnostjo //////////////////////////////////// <u>ga je raziskovanje pregovorov navdušilo</u> zaradi podobnosti in razlik v slovanskih jezikih. //////////////////////////////////// 		1 točka za vsak v celoti pravilno podčrtan stavčni člen.
11.2.	2	♦ Medtem ko/Ko je študiral slovaški in ruski jezik s književnostjo, ga je raziskovanje pregovorov navdušilo zaradi podobnosti in razlik v slovanskih jezikih.		1 točka za pravilno pretvorbo v odvisnik, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	7			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
12.1.	2	♦ V anketah so mlajši govorci pregovor poznali v 70 odstotkih./ v anketah so mlajši govorci pregovor poznali v 70 odstotkih		2 točki za v celoti izpisan glavni oz. osnovni stavek.
12.2.	2	♦ prilastkov (odvisnik), časovni/prislovnodoločilni (odvisnik)		1 + 1
12.3.	2	♦ B		
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
13.1.	1	♦ pojasnjevalnem (pomenskem razmerju)		
13.2.	1	♦ namreč		
13.3.	1	♦ naštevalno/vezalno (pomensko razmerje)		
13.4.	2	♦ Preverjam uporabo/uporabljanje izraza v širšem pomenu kot v izvorni sferi.		1 točka za pravilno pretvorbo, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
14.1.	2	♦ antipregovori		
14.2.	1	♦ sestavljenka		Rešitev upoštevamo le, če kandidat v 14.1. izpiše <i>antipregovori</i> .
14.3.	1	♦ vršilec dejanja		
14.4.	1	♦ zloženka		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
15.1.	1	♦ z (osebnim) zaimkom/s pozaimljanjem		
15.2.	2	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ Nastanejo spontano./Pogosto posredujejo novo sporočilo.		1 točka za ustrezen naveznik, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
16.	5	♦ Matej Meterc, jezikoslovec in slovaropisec, je znanstveni sodelavec na Oddelku za leksikologijo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU. V svojem raziskovalnem delu se ukvarja predvsem s frazeologijo in paremiologijo ter je sodelavec pri izdelavi 3. izdaje <i>Slovarja slovenskega knjižnega jezika</i>, pri <i>Sprotnem slovarju slovenskega jezika</i> in pri <i>Jezikovni svetovalnici</i>. Je glavni urednik priročnika <i>Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov</i>, ki od leta 2020 dalje izhaja kot rastoči slovar na portalu Fran in avtor monografije <i>Paremiološki optimum</i>. V slednjem so predstavljene oporne točke za nadaljnje raziskave.		1 točka za dva pravilna popravka. (Vsak pravopisno napačen popravek izniči pravilnega, do 0 točk.)

Naloga**Primer besedila****17.**

Kulturno društvo POK
Gimnazija Maribor

VABILO

na

pogovor o rabi pregovorov v preteklosti in sedanjosti

v petek, 1. septembra 2025, ob 17. uri v šolski knjižnici.

Gost bo jezikoslovec in slovaropisec dr. Matej Meterc. Pogovor z njim bo vodil/vodila Matej/Mateja Novak.

Pogovarjali se bomo o rabi pregovorov v preteklosti in sedanjosti. Seznanimi se bomo z narečnimi variantami pregovorov, z vključevanjem (novih) pregovorov v slovarje, posebno pozornost pa bomo posvetili prenovitvam pregovorov, nastajanju pregovorov iz reklamnih sloganov, glasbenih in filmskih citatov ter uporabi pregovorov v vsakdanjem življenju.

Pregovori so še danes pomembni, saj prispevajo k naši splošni razgledanosti, pričajo o življenju v preteklosti in tudi o današnjem duhu časa.

Vijudno vabljeni!

Naloga		Točke	Merila	Dodatna navodila
17.				
Zgradba	1	♦ navedba sporočevalca		
	1	♦ izrek vabila oz. poimenovanje besedilne vrste		
	1	♦ členjenost besedila		Likovna oblikovanost besedila/smiselna razporeditev na odstavke.
Skupaj	3			
Vsebina	1	♦ kraj in čas izvedbe pogovora		
	1	♦ navedba dogodka s temo pogovora		
	do 2	♦ navedba dveh podtem		
	do 2	♦ pojasnilo pomena poznavanja pregovorov		
Skupaj	6			
Slogovna ustreznost	do 3	Jedrnatost (ločitev bistvenega od nebitvenega) in natančnost (kraj, čas), ustreznost (zborni jezik, slogovno neznatno besedišče), koherenca (jasno izražanje logičnih razmerij, ustrezna pomenka povezanost povedi), kohezija (uporaba ustreznih besed za izražanje ponovljenega podatka ...)		Za vsako sestavino uradnega besedila odštejemo 1 točko do 0 točk. Če besedilo ne dosega 40 besed, slogovno ustreznost točkujemo z do 2 točkama. Za vsako vrsto <u>napak</u> odštejemo 1 točko, do 0 točk.
Skupaj	3			
Jezikovna pravilnost	do 4			Če besedilo ne dosega 40 besed, jezikovno pravilnost točkujemo z do 2 točkama. Za dve napaki odštejemo 1 točko, do 0 točk.
Skupaj	4			
Skupaj	16			

Dodatna naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/neustrezne rešitve	Dodatna navodila
	5	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ Kot ozavešeni uporabnik/ozaveščena uporabnica slovenščine menim, da je zapis jedi in pijač ..., saj ... V Slovenskem pravopisu piše, da <u>prevzemanje</u> tujih besed v knjižni jezik ni priporočljivo, če je mogoče isto povedati s katero že znano <u>domačo besedo</u> ali z <u>novο domačo tvorjenko</u>. Če pa do prevzemanja <u>občnih imen</u> pride, jih pišemo po pravilih za (navadne) slovenske besede/jih v zapisu <u>podomačimo</u>. Zapis jedi in pijač v meniju torej ni ustrezen, saj ni napisan v skladu s pravili, navedenimi v Slovenskem pravopisu. Občna/splošna imena bi morali pisati po pravilih za slovenske besede/podomačeno, torej npr. <i>pica, mocarela, lazanja, pomfrit; kokakola, tonik, kokta, smuti, kapučino</i>.		Mnenje z utemeljitvijo, ki upošteva tako fotografijo kot odlomka iz Slovenskega pravopisa: do 2 točki. Strokovno ustrezna raba vsaj dveh <u>jezikoslovnih pojmov</u> (npr. prevzete besede, domače besede, podomačiti/posloveniti, občna/splošna imena, Slovenski pravopis): 1 točka, če kandidat pri mnenju z utemeljitvijo doseže vsaj 1 točko. Slogovna ustreznost: 1 točka, če kandidat pri utemeljtvu in rabi jezikoslovnih pojmov skupaj doseže vsaj 2 točki. Jezikovna pravilnost: 1 točka, če kandidat pri utemeljtvu in rabi jezikoslovnih pojmov skupaj doseže vsaj 2 točki.

Skupno število točk izpitne pole 2: 90